

Kan de kleuterjuf ook lassen?

Door: Toon Rekkers

Docent: Commerciële Economie en Ondernemersvaardigheden (MBO).

Het advies van de Onderwijsraad “Ruim baan voor leraren” pakt uitermate slecht uit voor het middelbaar beroepsonderwijs. Uitgangspunt is dat de diversificatie in het onderwijs te ver is doorgeschoten. Deze stelling wordt echter niet of nauwelijks onderbouwd met feiten. Toch volhardt de Onderwijsraad in zijn uitgangspunt en tracht op die manier de onderzoeksvraag ‘Hoe los ik het lerarentekort op?’ te beantwoorden.

Leraren zijn allemaal hetzelfde

“Leraren kwalificeren hun leerlingen voor een vervolgopleiding of een beroep en spelen een belangrijke rol bij socialisatie en persoonsvorming. Elke leraar ontwikkelt hiervoor onderwijs, geeft les en evalueert. Didactische en pedagogische vaardigheden vormen de basis van het beroep”, zegt de Onderwijsraad.

Maar dan komen de contouren. De Onderwijsraad pleit voor een brede generieke basis die hetzelfde is voor elke onderwijssector. Of je nu voor een kleuterklas staat of je handen vol hebt aan een klas automonteurs op het mbo, volgens de Onderwijsraad is het beroep van de leraar voor elke onderwijssector hetzelfde. Vervolgens moet de generieke basis, omdat de leraar na het behalen van deze basis nog niet bevoegd is, worden gecombineerd met zogenaamde leeftijd-clusters, dat wil zeggen: ‘jonge kinderen, 10- tot 14-jarigen’, uit verwante onderwijssectoren.

En als je daarna nog ambities hebt, dan kun je als leraar met een specialisatie cluster promoveren naar het lesgeven in de bovenbouw van het vo of de beroeps-specifieke leerweg in het (v)mbo.

Mbo buiten de discussie

De crux zit hem in het feit dat de Onderwijsraad er zonder meer van uitgaat dat het onderwijs vanaf de voorschoolse opvang tot en met het middelbaar beroepsonderwijs een pot nat is. In het advies is, net als bij de discussie over het rekenonderwijs, het mbo buiten de discussie zijn gehouden. Het mbo wordt consequent aangeduid als (v)mbo. Naast de levensgrote vakinhoudelijke en de pedagogisch/didactische verschillen, zijn de leerlingen- en studentenpopulaties (mbo) zo totaal anders dat dit een gedifferentieerde maatwerk-opzet van de lerarenopleidingen vereist. Dit staat dus diametraal tegenover de stelling van de Onderwijsraad dat de kern van het beroep overal en voor iedere leraar hetzelfde is. Maar laten we wel wezen, een kleuterjuf is nu eenmaal niet in staat om een cursus autogeen lassen te verzorgen op het mbo of Nederlands in een klasje stratenmakers.

Wat opvalt is de steeds maar terugkerende nadruk op het ‘pedagogisch-didactisch gekakel- jargon’. In de grote diversiteit van het mbo met zijn 1247 kwalificatie dossiers en het funderend beroepsonderwijs is daar geen behoefte aan. De vraag naar de benodigde vakinhoudelijke en/of beroeps-specifieke kennis en vaardigheden in het middelbaar beroepsonderwijs blijft onderbelicht.

Men vergeet, hoe het beroepsgericht onderwijs in het mbo nu al wordt vormgegeven door de praktijkopleiders, de positie van de instructeurs en de samenwerking met het bedrijfsleven.

Het lerarentekort

Om het lerarentekort op te heffen wil de Onderwijsraad inzetten op verbetering van de mobiliteit van de leraar. De oorzaken voor het lerarentekort wijt de Onderwijsraad aan, de vroeg-selectie, de “schotten” en de salarisverschillen tussen de diverse onderwijssectoren. Vroeg-selectie en het verwijderen van de schotten met ‘doorlopende leerlijnen’ verdienen zeer zeker de aandacht maar lossen het lerarentekort niet op.

Het salarisverschil tussen de sectoren (gekoppeld aan bevoegdheden), wordt gezien als een hinderpaal bij de verbetering van de mobiliteit van de leraar. De vraag is of dit wel zo is en waar de Onderwijsraad dit op baseert. Het zwakke punt in het advies is dat er met geen woord gerept over een marktconforme verbetering van het salaris. Wel dat de arbeidsvoorwaarden (cao) op een hoop geveegd kunnen.

Tot slot

In het advies zijn ook zaken waar je als leraar niet op tegen kunt zijn, zoals

- meer mogelijkheden voor de mobiliteit van leraren in de vorm van onder andere kortere opleidingen, die de overstap naar een andere onderwijssector mogelijk maken;
- een aantrekkelijker beroep, door meer zeggenschap over en betere mogelijkheden voor een onderwijscarrière;
- meer kansen voor onderwijskwaliteit en vernieuwing;
- een betere start voor beginnende leraren.